

KÜLDETÉS SZÍVVEL-LÉLEKKEL

Kedves Testvérek!

Jelen testvéri leveletemet olyan témának szeretném szentelni, amely piarista küldetésünk szempontjából tekintve az egyik legfontosabb. Azért adtam neki a „**Küldetés szívvvel-lélekkkel**” címet, mert úgy hiszem, ez összefoglalja az egyik olyan kihívásunkat, amelyre egyértelmű választ kell tudnunk adni, és amellyel kapcsolatban új álláspontot szükséges kialakítanunk.

Lassacskán előrehaladok abban a folyamatban, hogy az egész rendet meglátogassam, és így látom, milyen sokféle helyzetben találjuk magunkat; érzékelem a különböző területi egységek eltérő problémáit, amelyek az egyes intézmények aktuális helyzetéből adódnak, valamint a gondokat, amelyek elhatározásaink meghozatalában és a prioritások felállításának folyamata során felmerülnek. Véleményem szerint ez természetes dolog, hiszen rendkívül különböző kontextusok vesznek körül bennünket, és az egyes területi egységek helyzete nagyban eltér egymástól. Így nem eshetünk abba a hibába, hogy azt gondoljuk, mindegyik számára ugyanaz lehet a megoldás, és azt sem szabad képzelnünk, hogy a problémákat mindenütt ugyanazokkal az eszközökkel kell megoldanunk.

Ugyanakkor azt is látom, hogy vannak közös kihívásaink, és azt is, hogy a rend képes és képesnek is kell lennie arra, hogy néhány közös és alapvető választ kidolgozzon. *Sokféleségünket tehát úgy kell tudnunk alakítani, hogy az végül a gazdagodásunkat szolgálja* – és soha nem úgy, hogy az megosszon bennünket; mindazonáltal *képesnek kell lennünk arra, hogy a központi témákat közös nézőpontból szemléljük*.

Rendünkön belül az egyik fő megoldandó problémát annak a célnak az elérése jelenti, hogy intézményeink és jelenléteink egyaránt úgy kapják tőlünk „az élet lehetőségét”, hogy ezáltal éltető erejük és legfőbb referenciapontjuk a piaristaság legyen. *Oly módon kell intézményeinket felépíteni, hogy ne hiányozzon belőlük a „piarista lélek”*. Véleményem szerint egy projekt, illetve egy intézmény lelkét az jelenti, ami *alapvető létjogosultságát adja, ami élettel tölti meg magát az intézményt, és ami körülötte is életet teremt*. Jelen testvéri levelemben elsősorban létünk szükségességéről és arról szeretnék szólni, hogy intézményeink piarista lelkületét ki kell alakítanunk. És meg kell mondanom, azért is írok, mert ez a téma foglalkoztat engem; nem akármilyen lélekről/lelkületről van szó, hiszen e nélkül intézményeink nem tudnák biztosítani azt az alapvető javaslatunkat, amelyet a ránk bízott gyermekek és fiatalok elvárnak, és amelyet szeretnének megkapni. Lépésről lépésre fogom megközelíteni ennek fogalmát és jelentését, a saját értelmezésem szerint.

1. Amikor az *iskolákra* gondolunk, mindenkit foglalkoztat azok minősége, jövője, evangelizációs identitása, fenntarthatósága stb. Amikor *plébániáinkról* gondolkodunk, piarista jellegüket vesszük számba, valamint abbéli képességüket, hogy testvéreink hitét kísérik, illetve saját képességünket, hogy valódi plébániai projektet tudunk-e fenntartani, amelynek útitervét már kidolgoztuk, és

amelynek jövője előre látható... Amikor létrehozunk egy bentlakásos iskolát, egy otthont, egy szabadidő-központot vagy *bármely nem formális képzést nyújtó intézményt*, rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a ránk bízott gyermekek valóban megkapják mindazt, amire integrált növekedésükhöz szükségük lehet... Mindezek nagyon fontos kérdések. Mindazonáltal azt gondolom, hogy ma már egyértelműen levonhatjuk azt a következtetést, hogy intézményeink jövője és abbéli képessége, hogy az emberek szükségleteire képes legyen reagálni, *alapvetően az intézmény identitásától függ*. Az identitás kulcsfontosságú eleme a minőségnek, az evangelizációra való képességnek, a megosztott küldetésnek, valamint abbéli képességünknek, hogy fontos projekteket véghezvigyünk. Én személy szerint azt az erőfeszítést tartom a rend szempontjából a legfontosabbnak, hogy intézményeinknek valódi piarista identitást biztosítsunk. Ez hát az első kijelentés, amelyet jelen írásban tenni szeretnék.

Miután azonban felismertük, hogy ma a legfontosabb kihívásunk abban áll, hogy saját magunk legyünk – hogy piaristák maradjunk –, felmerül annak szükségessége, hogy imádságos mérlegelés alá vegyük, *hogyan* is kell ma piaristának lennünk, és hogy a piarista identitás mely vonásait fontos ma hangsúlyoznunk ahhoz, hogy küldetésünket teljesíteni tudjuk. Nem leszünk képesek sokat kínálni, ha azt, amit családjaink, a társadalom és az egyház számára ajánlunk, nem vonjuk be piarista identitásunk legkülönlegesebb aspektusával, és – ami még fontosabb – ha nem kínálunk számukra az állandó és hűséges hivatás által ihletett keresztény tanítási projektet.

2. Véleményem szerint ebben a „hogyanban” legalább két aspektus, illetve két dinamika rejtőzik, amelyeknek már alapvetően világosnak kellene lennie körünkben. Azért mondom, hogy kellene, mert még vannak utak, amelyeket be kell járnunk, és vannak megteendő lépések is. Az első ilyen dinamika a *„piarista nevelési és evangelizációs projekttel”*, a második pedig a *„megosztott küldetéssel”* kapcsolatos. Azt gondolom, hogy ma fel kell vállalnunk és egyértelműen ki kell jelentenünk azt, hogy ez *a két dinamika egyazon időben zajlik, és hogy azok kölcsönösen függenek egymástól*: világos, egyértelmű és különleges projekttel rendelkezünk, amelyet csak akkor leszünk képesek előrevinni, ha a képzés segítségével és a hivatás által valóban elkötelezett nevelőkkel, a pasztorális munkát végzőkkel és más segítőkkel tudunk együtt dolgozni, akik sajátjuknak érzik küldetésünket, és a piarista iskolákkal közösen mély lelkiülettel végzik munkájukat; hiszen küldetésünknek *piaristának és egymás között megosztottnak* kell lennie, hiszen lényege éppen ebben rejlik.

Egy testvéri levél nem ad lehetőséget arra, hogy küldetésünk eme két aspektusát – *piarista és megosztott jellegét* – részletesen kifejtsem. Széleskörű irodalommal rendelkezünk e két nézőpontot illetően; arra hívlak benneteket, hogy figyelmesen olvassátok és tanulmányozzátok ezeket a műveket. Itt csak azt szeretném kijelenteni, hogy nevelési és evangelizációs projektünk csak akkor ölt piarista jellegét, ha – többek között – integrált nevelésre törekszik, evangéliumi ihletettséggel bír, és az evangéliumot hirdeti, saját eszközeivel hozzájárul a

társadalmi változásokhoz, olyan vezetői vannak, akik a piarista projekt alapvető elképzeléseit meggyőződésükké teszik és lelkesen támogatják oly módon, hogy küldetésükként felvállalják azokat. Így hát nekünk, piarista szerzeteseknek nem csak az a felelősségünk, hogy jól végezzük a dolgokat, hanem bizony az is, hogy azoknak a személyeknek, akikkel megosztjuk küldetésünket, és akik elköteleződnek mellette, piarista identitását bátorítsuk, kísérjük és megerősítsük. Itt az ideje, hogy a piarista iskolák felvállalják, hogy a „megosztott” melléknév *küldetésünk identitásának részét képezi*, és annak is, hogy levonjuk a szükséges következtetéseket. Nem csupán egy ismertetőjegyről van szó, és nem is egyszerűen stratégiai választásról; a megosztott küldetés az a mód, amelynek mentén küldetésünket értelmezzük és előrevisszük. Természetesen körülményeink és lehetőségeink feltételei különböznek aszerint, hogy milyen kontextusban élünk, ennek azonban nem szabad eltérítenie bennünket a legfontosabbtól, hogy *identitásunk szerint dolgozzunk, és hogy kísérjük azokat a személyeket útkon, akik egy másféle hivatáson keresztül ugyanezt az identitást keresik*. Ez lehetséges és szükséges mindazon kontextusban, amelyben mi piaristák élünk és dolgozunk.

3. Azonban mindennek „*felismerhetőnek*” kell lennie. Fontos, hogy a ránk bízott gyermekek és fiatalok, családjaik, nevelőink lássák, hogy mindez, minden meggyőződésünk, amelyek mentén dolgozunk, mindazok a javaslatok, amelyekkel lelkesítjük őket, valóban megélhetőek azok által, akik ezekről a dolgokról nekik beszélnek, illetve akik mindezt megvalósítható jövőként vázolják fel előttük. Piarista intézményeink csak akkor lesznek hitelesek, ha középpontjában állnak olyan „személyek, akik mindenre válaszolnak” azáltal, ahogy élnek, befogadnak, dolgoznak és meghallgatnak, lelkesítenek és ünnepelnek. Ahhoz, hogy a velünk kapcsolatban álló személyek valóban érezzék, hogy nevelési és evangelizációs javaslatunk valódi, látniuk kell, hogy elköteleződünk mellettük. Csak akkor tudunk keresztény módon nevelni, és a gyermekek, a fiatalok és a családok hitéletét kísérni, ha intézményeinkben az élő keresztény közösség szíve dobog, ami lehetővé teszi az emberek számára, hogy saját rólunk szerzett tapasztalataikból kiindulva igazolják azt a választási lehetőséget, amelyet életükre nézve számukra az evangélium kínál.

Ezért hát egy központ lehetőségeinek alapvető feltétele, hogy neveljen és evangelizáljon, amire mi, piaristák azáltal törekszünk, hogy – a San Pantaleóból kiinduló utak szerint – megpróbáljuk kísérni a gyermekeket és a fiatalokat az iskolaérett kortól egészen addig, míg hívő felnőttekké válnak. Ha akkoriban elengedhetetlenek voltak ezek az ösvények ahhoz, hogy a gyermek el ne vesszék, illetve hogy őt el ne veszítsék az úton, akkor ma talán csak néhány keresztény közösség segítségével, akik a gyermekek és fiatalok integrált kísérésének feladatát felvállalják, tudjuk garantálni intézményeinkben azt, hogy eredeti küldetésünkhöz hűek maradjunk. Küldetésünk részét képezi ezen keresztény közösségek felépítése, amelyek abból a karizmából kiindulva, amely a piaristák sajátja, a gyermekek és fiatalok számára lehetséges és re-

ményt ébresztő horizontot kínálnak. Ezeknek a közösségeknek olyan „léleknek” kell lenniük, amelyek életet lehelnek a piarista jelenlétebe, bárhol is legyen az. *„Tegyünk meg minden tőlünk telhetőt annak érdekében, hogy diákjaink, a szülők, a tanárok, az intézményeinkben dolgozó személyek, barátok, papok, szerzetesek, öregdiákok, Isten egész népe, akik intézményeink környezetében élnek, meghívást kapjanak arra, hogy saját hitüket olyan egyházi közösségben éljék meg, amely kétségkívül magán viseli a kalazanciusi jelet és karizmát”* (Ángel Ruiz atya, 1983).

4. Ez a feladat a piarista szerzetesközösség számára mindig elsődleges fontosságú, amelynek alapvető funkciója az, hogy az intézmény lelke legyen. Azon kell dolgoznunk, hogy ez mindig így legyen; kétségkívül különféle módon – és nem csak az egyes helyi közösségek eltérő struktúrája miatt. A különböző körülmények, amelyek között élünk, arra hívnak bennünket, hogy új módon közelítsünk ehhez a feladathoz. Mindazonáltal soha nem szabad elfelejtenünk, hogy hivatásunk részét képezi az, hogy a küldetés lelkévé váljunk. ***A piarista szerzetesközösségeknek mindig a küldetés lelkének kell lenniük, és azon kell dolgozniuk, hogy ez a lélek egyre több személyhez elérjen.*** Ki merem jelenteni, hogy azokon a helyeken, ahol a sok világi piaristának és a piarista iskolák testvériségeinek kölcsönös felelősségvállalásán alapuló elkötelezettségének köszönhetően lassan látszik a piarista keresztény közösségek növekedése, a piarista szerzetesek arra hivatottak, hogy a „lélek lelkévé” váljanak, ha lehet ezt így mondani.

Azért építjük a keresztény piarista közösségeket, hogy intézményeink piarista identitását megerősítsük, és hogy a keresztény és misszionárius élet ezen momentumait felkínáljuk az egyháznak, hiszen oly nagy szüksége van rá; illetve azért, hogy küldetésünk minden célszemélye és a velünk együtt dolgozó személyek számára egyértelművé váljon, hogy van egy hely, ahol meg lehet élni mindazt, amit keresnek. Ezek a közösségek nem csak nem helyettesítik a szerzetesek jelenlétét, hanem szükségük is van rájuk, és igénylik is ezt a jelenlétet. Nem vagyunk annyira naivak, és annyira eltájoltak sem, hogy azt higgyük: mindezt mi, szerzetesek meg tudjuk egyedül valósítani, és mindenki számára referenciaként szolgálhatunk. Van azonban valami, amit sohasem tehetünk: soha nem szabad elveszítenünk – vagy csak félgőzzel megélnünk – létjogosultságunkat: azt, hogy intézményeinket élettel töltsük meg, útjukon piaristaként kísérjük azokat, és arra törekedjünk, hogy növekedjenek azon karizma iránti hűségükben, amely Kalazanci Szent József személye által adatott nekünk. A piarista szerzeteseknek és a piarista közösségeknek mindig a küldetés lelkévé kell élnie és dolgoznia, és arra kell törekednünk, hogy ez a küldetés minél több ember között oszoljék meg.

Ezért hát a piarista szerzetesi élet rendkívül fontos és alapvető részét képezi a piarista keresztény közösségnek és küldetésének. Azt is merem állítani, hogy a „lélek lelkét” képezi a piarista jelenléteben, és így felelőssége alapvető jelleggel bír. A piarista közösségek arra hivatottak, hogy olyan helyekké váljanak, amely ezt a szélesebb körű közösségi valóságot bátorítja, ahol a közösségi és

misszionárius élet kulcsfontosságú elemeit meg lehet tanulni, ahol mindannyiunk egy több évszázados karizmatikus történethez és globális intézményi valósághoz kapcsolódunk, ami valódi piaristákká és katolikusokká tesz bennünket.

Idén, amikor a papság évét ünnepeljük, még azt is hozzátenném, hogy a piarista papnak nehéz, ugyanakkor rendkívül értékes küldetése van, mégpedig az, hogy vezesse – együtt azokkal, akik világi hivatásuk által felvállalják a szolgálatot, hogy a közösséget kísérik – ezt a közösségi keretet, amelynek az új piarista és egyházi arculatnak kell lennie, amely képes arra, hogy sok-sok gyermeket és fiatalot hív össze, és lehetővé teszi, hogy a Jézus felé vezető út nyitva maradjon a világ minden részén.

5. Úgy kezdtem ezt a levelet, hogy elismertem azon helyzetek sokféleségét, amelyekben magunkat találjuk. Vannak intézményeink és jelenléteink, amelyekben nincs helyi vallási közösség; másokban több különböző közösség van; megint máshol van ugyan vallási közösség, de alig működik a megosztott küldetés dinamikája; van, ahol a szerzetesek különböző struktúrákban ugyan, de mind a küldetés szívében élnek; s végül sok olyan közösségünk is van, ahol azok valóban lelket lehelnek az iskoláink életébe. Olyan területi egységek, amelyek saját provinciájuk körülményeit felülvizsgálva és elvárásait figyelembe véve próbálnak választ adni ezekre a szükségletekre... Véleményem szerint minden esetben különbözőképpen kell megkeresni a módját, hogy intézményeinkben valódi piarista lelkület működjék, és hogy olyan személyek és közösségek vigyék előre, amelyek lehetővé teszik, hogy mindenki, aki részt vesz az intézmény átalakításában, érezze: van egy olyan egyházi és piarista hely, amelyből kiindulva az iskola (vagy bármely más intézmény) fenn tud maradni, és amely számukra referenciapontként és életforrásként szolgál. Ezen a téren mindannyiunknak jut feladat, minden területi egységben. Erre hívlak hát teljes szívemből mindannyiótokat.

Néhány olyan végső gondolattal zárom leveletemet, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak mindazzal, amit az előzőekben leírtam. Olyan feladatok ezek, amelyek véleményem szerint még ránk várnak. Lenne még sokkal több tennivaló, de csak négyre tennék javaslatot a következőkben, mintegy példaként:

- A legutóbbi egyetemes káptalanunk a „piarista közösség és a küldetés” témájára nem tért ki. A generálsi Kongregáció most szeretné újratárgyalni ezt az ügyet, és a rend számára egy a témával kapcsolatos dokumentumot kínálni, mihelyt erre lehetőségünk nyílik. Remélem, sikerül majd közösségeink számára a küldetés teljesítését elősegítő képességünk fejlesztésére vonatkozólag támpontokat adni.
- Rendünk rendelkezik egy a piarista világiakkal kapcsolatos intézményi projekttel, amelyet a *Világiak a piarista rendben* (1997; Piarista füzetek 2.) című dokumentum foglal össze. Az ebben a dokumentumban összefoglalt javaslatok közül sok még mindig

megvalósításra vár, amelyeket szükséges véghezvinnünk ahhoz, hogy intézményeinket piarista lelkület járja át.

- Hivatáspasztorációnk nagy növekedésbe kezd, és gyümölcsöt hoz, ha intézményeinkben identitásunkból kiindulva egyre többet és jobban dolgozunk, s azt egyre nagyobb piarista étellel töltjük meg. Sok fiatal közelít hozzánk, akik küldetésünk iránt éreznek hivatást; azonban még többen tudnának közeledni, ha a küldetés átformálná őket.
- Még nem gondoltuk végig a szerzetesnek az intézményben betöltött szerepét, pedig nem lehet bárhogyan egy intézmény lelkületének részese lenni. Egyetlen dolog természetesen igaz: soha nem szabad ezt a hatalom dinamikája szempontjából szemlélni, hanem mindig a szolgálatéból; soha nem szabad azt „tenni, amit *szerintem* kell megtenni”, hanem mindig csapatban kell dolgozni, és soha nem egy elszigetelt intézményből kiindulva, amely önmagát meghatározza és önmagával elégedett, hanem egy szélesebb projektet tekintve véve, amelyet vagy a területi egység, vagy maga a rend működtet. Ezekről sokkal többet kell gondolkodnunk.

Kedves testvéreim, intézményeink piarista lelkületének kialakítása, és az, hogy szerzetesi létünk az intézmények életforrása legyen – ezek mindannyiunk közös kihívása, bárhol legyünk is a világon, és bármilyen valóság vesz is bennünket körül. Saját helyzetünkből kiindulva és a rend kísérésével igyekszünk autentikus válaszokat adni; olyan válaszokat, amelyek a rendbe és a hívőkbe egyaránt új életet lehelnek.

Szeretetteljes üdvözlettel:

Pedro Aguado
generális atya